

Gratuite și editabile

Mariana Norel • Petru Bucurenciu

LIMBA ȘI LITERATURA ' ROMÂNĂ

clasa a V-a

**fișe de antrenament
'
și de autoevaluare**

Materialul se adresează elevilor clasei a V-a care, în această perioadă, participă online la activitățile de învățare. Fișele de antrenament și autoevaluările propuse sunt în concordanță cu programa școlară în vigoare, acoperind competențele specifice și conținuturile învățării asociate acestora.

Fișele conțin sarcini de lucru de dificultate medie, acestea putând fi parcurse de către toți elevii, atât sub îndrumarea profesorului, cât și individual. Fișele de autoevaluare sunt însoțite de răspunsuri și sugestii de rezolvare, ele fiind utile inclusiv părinților care doresc să-și ajute copiii în învățare.

Succes tuturor!

Miss Edison – profesoara noastră aiurită

– fragment –

de Irene Zimmermann

După două ore neprietenoase de matematică și biologie – aceasta din urmă ceva mai ușor de înghițit însă –, în orar era trecută limba engleză. Oskar se simțea din ce în ce mai nervos. Ceea ce, în cazul de față, nu avea nimic de-a face cu materia, ci exclusiv cu întrebarea: avea să-și facă Miss Edison apariția sau nu?

Se întoarse spre Nick.

– Ia spune-mi...

În urmă cu două săptămâni, încă mai erau colegi de bancă. Dar, de când se mutaseră în sala de la subsol, Nick stătea în ultima bancă, lângă Dimitri, cu care era în echipa de fotbal. Câteva zile, lui Oskar îi căzuse greu această schimbare, dar apoi se repliase.

– Ia spune-mi..., repetă el.

Nick, care-și mângălea repede câteva cuvinte în palmă, pentru cazul în care Miss Edison l-ar fi chemat la tablă, ridică privirea.

– Ai auzit cumva că nu s-ar ține ora de engleză? întrebă Oskar.

– Bine-ar fi.

Nick îi dădu un ghiont lui Dimitri.

– Hei, nu se ține ora de engleză?

Dimitri rânji cu toată fața. Abia reușise să treacă clasa în urmă cu un an, iar asta în principal din cauza limbii engleze. El susținea că nu poate reține cuvinte, că asta ar fi un fel de boală și că nu e corect ca un bolnav să fie pedepsit. Dar toți profesorii erau de aceeași părere – Dimitri era pur și simplu leneș.

– Din partea mea, Edison își poate lua vacanță tot anul, spuse el mușcând dintr-un sandvici. Sincer, aș putea renunța la limba engleză.

Prin difuzorul de deasupra ușii se auzi un pocnet ușor, urmat de vocea lui Tristan, care conducea clubul de teatru începând din vacanța de vară.

– Oaac!

– Ne întâlnim astăzi în pauza mare, în sala de la etaj, spuse el. Aceasta este ultima întâlnire înainte de repetiția generală. Pentru toți membrii clubului de teatru, prezența este obligatorie. Vă rog să veniți cu bună dispoziție.

Neliniștit, Oskar se fâșia pe scaunul său. După cum se vedea, întâlnirea urma să aibă loc fără Emma – ba, cel mai probabil, și repetiția generală, și premiera. Peste două minute se încheia pauza, după care avea măcar să afle ce se întâmplase cu Miss Edison. Cel puțin așa spera.

La sfârșitul anului școlar trecut, domnul Hastenteuffel ieșise la pensie, iar urmașa lui era Miss Edison. Despre ea se știa că venise din Anglia și că avea câteva ciudățenii. De exemplu, faptul că intra mereu la oră fix când începea aceasta; de obicei aștepta în fața ușii până ce secundarul trecea de fix. De aceea, era foarte neobișnuit ca la un minut după terminarea pauzei Miss Edison să nu-și facă apariția. Dimitri nu mai putea de bucurie. Dar tocmai atunci se deschise ușa.

– Good morning, boys and girls! strigă Miss Edison.

Se opri o clipă în ușă, de parcă ar fi ezitat să intre în clasă. Altminteri, radia ca întotdeauna atunci când îi saluta.

– Good morning, Miss Edison! răsună răspunsul.

Salutul elevilor nu părea prea entuziast.

Bătăile inimii lui Oskar se normalizară încetul cu încetul. Un lucru era sigur: Miss Edison nu fusese răpită. Se temea ca nu cumva să-și trădeze emoția, dar nimeni nu-i dădu atenție. Toți o priveau fix pe Miss Edison, care ținea în mână un snop de foi. Câțiva intuiau ce avea să urmeze, pentru că se auzi un murmur nemulțumit. Miss Edison, care continua să suradă, îi dădu pachetul lui Daniel, care stătea lângă ușă.

– Astăzi vom da testul. Să nu spuneți că nu știți, pentru că l-am anunțat dinainte. Aș vrea să văd ce cunoștințe v-au mai rămas după vacanță, spuse ea.

Furtuna de proteste se iscă într-o clipă. Tobias bătea toba cu ambii pumni pe pupitru.

– Așa ceva nu se poate! Vocea lui oscilă. În prima zi de după vacanță nu aveți voie să ne dați niciun fel de test! Vă spun tatălui meu, iar el cunoaște un avocat!

Miss Edison nu păru impresionată. Zâmbetul ei radios se transformase între timp într-un zâmbet firav, iar ea își privi ceasul de la mână.

– Aveți douăzeci de minute. Încă un sfat: nu mai protestați. Nu faceți decât să vă reduceți din timpul de lucru.

Explozia de proteste se potoli la fel de repede cum se iscase. La rândul lui, Oskar se simțea mai bine. Asta avea de-a face pe de o parte cu testul, în care răspunsurile corecte trebuiau bifate, așa cum constată el ușurat. Așa avea măcar o șansă cât de mică să nimerească pătrățelul corect. În principal însă, relaxarea lui se datora faptului că Miss Edison părea să fie chiar acea Miss Edison pe care o știa de la lecțiile de limba engleză. Părul ei roșcat era împletit într-o coadă groasă și, ca de obicei, purta un costum cu sacou și pantaloni – în acea zi de culoare gri –, precum și un pulover alb, cu guler rulat. Broșa ei îl irita însă pe Oskar. Pe aceea o mai purtase o dată în urmă cu trei zile, când Oskar fusese într-o casă misterioasă din pădure, pe care între timp o înghițise pământul. Dar la asta prefera să nu se gândească acum.

– Nick și Dimitri, voi doi veniți în față, o auzi pe Miss Edison spunând.

Le indică banca unde ședeau de fapt Sevara și Annika, dar amândouă erau astăzi la întâlnirea regională a reprezentanților elevilor. Aș vrea să vă am sub ochi. Și vă rog să vă scoateți șepcile. De câte ori să vă mai spun?

Bombănind, Nick și Dimitri veniră până în față, târșându-și picioarele.

Între timp, Oskar își rodea pixul. Oare la prima întrebare trebuia să bifeze prima, a doua sau a treia căsuță?... Tocmai se decisese pentru a doua și se pregătea să o bifeze, când simți că pixul îi e orientat de o mână nevăzută spre căsuța a treia.

– Emma? șopti el.

Inima începu să-i bată nebunește, în timp ce pixul lui dansa pe hârtie și bifa o căsuță după alta. Emma părea să fie foarte sigură de ceea ce făcea, pentru că nu ezită nici măcar o clipă.

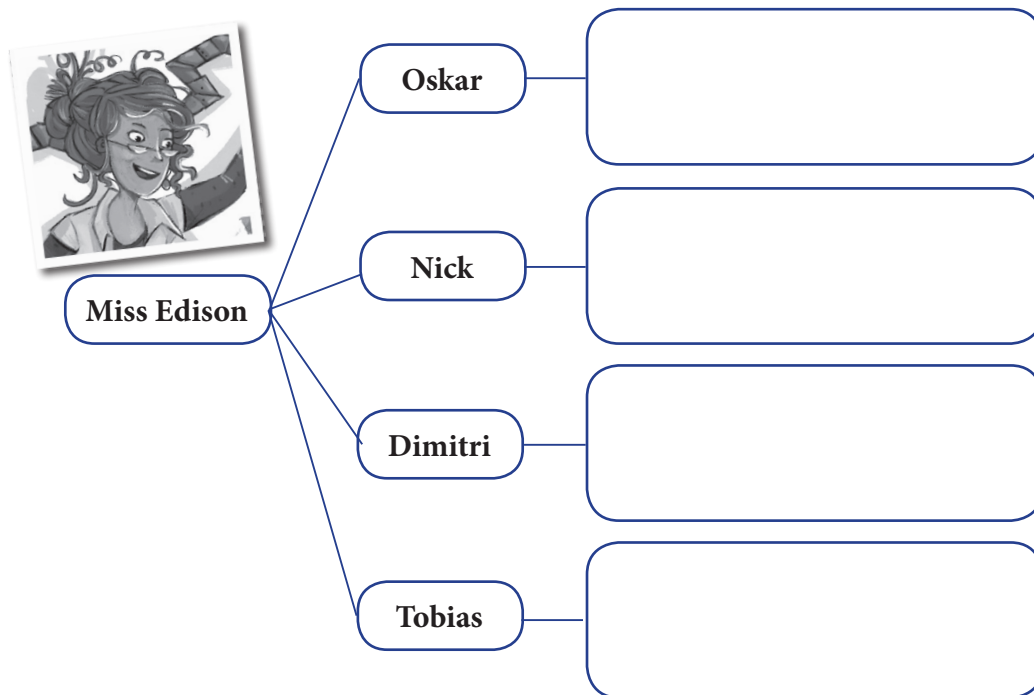
Miss Edison trecu încet printre rândurile de bănci, aruncând din când în când câte o privire asupra testelor. De câteva ori se încruntă, iar atunci elevul vizat bifa altă căsuță. Când ajunse în fața băncii lui Oskar, întrebă:

– Oskar? Totul e clar?

– Da, răspunse el, totul e clar.

Iar prin asta nu se referea doar la test.

1. Stabilește care sunt relațiile dintre profesoara de limba engleză, Miss Edison, și elevii săi, apoi completează a treia coloană a schemei de mai jos.

2. Recitește pasajul în care elevii se revoltă din cauza testului pe care Miss Edison vrea să-l dea și rezolvă următoarele sarcini.

a) Relatează ce s-a întâmplat.

b) Menționează ce simți în legătură cu cele întâmplate.

c) Precizează cine are o atitudine greșită și de ce.

d) Imaginează-ți că elevii au reușit să evite testul și scrie ce crezi că s-a întâmplat apoi.

e) Ai fost pus vreodată în aceeași situație? Descrie această situație și ce ai simțit.

f) Având în vedere cele întâmplate, crezi că evitarea testului este posibilă? Argumentează-ți răspunsul la întrebarea dată.

3. Desparte în silabe următoarele cuvinte preluate din textul dat.

biologie ➞ _____

exclusiv ➞ _____

teatru ➞ _____

pauza ➞ _____

lucru ➞ _____

nimeni ➞ _____

misterioasă ➞ _____

• Se dă textul de mai jos.

Era o după-amiază superbă de septembrie, cu soare din plin, briză răcoroasă, cer albastru. Însă nu și pentru Nick.

Nick avea de făcut o prezentare pentru a doua zi. Mai avea de copiat și definițiile celor treizeci și cinci de cuvinte. Pentru doamna Granger. Nu așa trebuia să fie la școală. Nu pentru Nick.

Acasă la Nick exista o regulă. Mai întâi tema. Adică imediat după școală. Nick îl auzise pe fratele lui mai mare, James, oftând și bombănind regula asta ani de zile, până în urmă cu doi ani, când terminase liceul. Dar, după primul semestru, James le-a scris: „Am luat note foarte mari pentru că, atunci când am ajuns aici, știam deja ce am de făcut mai întâi“. Acea scrisoare a fost dovada de care mama și tatăl lui Nick aveau nevoie. „Mai întâi tema“ era lege din septembrie până în iunie.

Pentru Nick, asta nu era o problemă, pentru că nu prea avusese teme. Sigur, se mai uita peste cuvintele din vocabular, făcuse niște rezumate pentru câteva cărți în clasa a patra, dar, în afară de asta, nimic. Până atunci, școala niciodată nu-i invadase timpul liber. Mulțumită doamnei Granger, acele vremuri erau apuse.

Mai întâi a căutat definițiile în dicționarul roșu nou-nouț pe care i-l cumpărase mama lui pentru că așa îi zisese doamna Granger. I-a luat aproape o oră. Dinspre curtea lui John, în josul străzii, auzea meciul de baseball: țipete, strigăte și, la fiecare câteva minute, pocnetul puternic al bătei care lovea mingea. Dar el avea o prezentare de făcut. Pentru doamna Granger.

Nick s-a uitat la începutul dicționarului. Volumul avea o introducere cu titlul „Cuvintele și originea lor“.

„Perfect“ și-a zis. Era exact ce-i trebuia pentru prezentarea lui. N-avea cum să-i ia mai mult de câteva minute. Lui Nick i se părea că deja simte soarele și briza pe față în timp ce fuge afară, la joacă, cu tema terminată.

(Povestea frindelului, de Andrew Clements)

• Rezolvă cerințele de mai jos.

1. Menționează dacă următoarele enunțuri care vizează textul dat sunt adevărate sau false, notând A sau F în caseta din dreptul fiecăruia. 15 puncte (5 × 3 puncte)

- a. Acțiunea are loc într-o după-amiază de primăvară.
- b. Nick avea de făcut o prezentare pentru doamna Granger.
- c. Fratele lui Nick își făcea temele cu plăcere.
- d. Copiii de pe strada lui Nick jucau baseball.
- e. Băiatul considera că dicționarul cumpărat de mama sa e util.

☐
☐
☐
☐
☐

2. Alcătuieste planul simplu de idei al textului dat, scriind cinci idei principale.

20 puncte (5 × 4 puncte)

- a. _____
- b. _____
- c. _____
- d. _____
- e. _____

3. Stabilește corespondența între elementele coloanelor date, unind literele cu cifrele.

15 puncte (5 × 3 puncte)

- a. avea
- b. mingea
- c. zis
- d. exact
- e. dicționarului

1. cuvânt monosilabic
2. cuvânt format din trei silabe
3. cuvânt cu două semivocale
4. mai multe litere decât sunete
5. cuvânt care conține o singură consoană
6. mai multe sunete decât litere

4. Desparte în silabe următoarele cuvinte.

10 punte (5 × 2 punte)

scrisoarea – _____

vocabular – _____

dinspre – _____

titlul – _____

exact – _____

5. Imaginează-ți o continuare a întâmplării din textul dat și scrie o compunere de maximum 150 de cuvinte (aproximativ 15 rânduri).

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

(30 de puncte)

- să stabilești 5 idei pe care le vei scrie la început și le vei dezvolta; (10 puncte)
- să prezinți corect și coerent cele întâmplate; (7 puncte)
- să respecți cerințele legate de calitatea redactării – ortografie, punctuație; (5 puncte)
- să respecți regulile de scriere a unei compuneri; (3 puncte)
- să dai un titlu adecvat și sugestiv compunerii tale; (3 puncte)
- să te încadrezi în limita de cuvinte indicată. (2 puncte)

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

- Se acordă 10 puncte din oficiu.

Bunica

de Barbu Ștefănescu Delavrancea

O văz, ca prin vis.

O văz limpede, așa cum era. Naltă, uscățivă, cu părul alb și creț, cu ochii căprui, cu gura strânsă și cu buza de sus crestată în dinți de pieptene, de la nas în jos.

Cum deschidea poarta, îi săream înainte.

Ea băga binișor mâna în sân și-mi zicea:

– Ghici...

– Alune!

– Nu.

– Stafide!

– Nu.

– Năut!

– Nu.

– Turtă-dulce!

– Nu.

Până nu ghiceam, nu scotea mâna din sân.

Și totdeauna sânul ei era plin.

Îi sărutam mâna.

Ea-mi da părul în sus și mă săruta pe frunte.

Ne duceam la umbra dudului din fundul grădinii.

Ea își înfigea furca cu caierul de in în brâu și începea să tragă și să răsucescă un fir lung și subțire. Eu mă culcam pe spate și lăsam alene capul în poala ei.

Fusul îmi sfârâia pe la urechi. Mă uitam la cer, printre frunzele dudului.

De sus mi se părea că se scutură o ploaie albastră.

– Ei, ce mai vrei? Îmi zicea bunica.

Surâsul ei mă gândila în creștetul capului.

– Să spui...

Și niciodată nu isprăvea basmul.

Glasul ei dulce mă legăna; genele mi se prindeau și adormeam; uneori tresăream și-o întrebam câte ceva; ea începea să spună, și eu visam înainte.

– A fost odată un împărat mare, mare...

– Cât de mare?

– Mare de tot. Și-și iubea împărăteasa ca ochii din cap. Dar copii nu avea. Și îi părea rău, îi părea rău că nu avea copii...

– Bunico, e rău să nu ai copii?

– Firește că e rău. Casa omului fără copii e casă pustie.

– Bunico, dar eu n-am copii și nu-mi pare rău.

Ea lăsa fusul, râdea, îmi desfăcea părul cârlionțat în două și mă săruta în creștetul capului.

Câte-o frunză se desprindea din ramuri și cădea legănându-se. Eu mă luam cu ochii după ea și ziceam:

– Spune, bunico, spune.

– Și așa, îi părea grozav de rău că nu avea copii. Și... nu mai putea de părere de rău că nu are copii... Într-o zi veni la el un moș bătrân, bătrân, că-și târa barba pe jos de bătrân și de cocoșat ce era. Și era mic, mic de tot...

– Cât era de mic?

– Poate să fi fost, așa, cam ca tine.

– Va să zică, nu era mic, mic de tot...

– Era mic, da' nu așa mic de tot. Și cum veni îi zise: „Măria-ta, ai doi meri în grădină, unul lângă altul, că nu știi care sunt ramurile unuia și care sunt ale altuia; și când înfloresc nu știi care sunt florile unuia și care sunt ale altuia; și aști doi meri înfrunzesc, înfloresc, se scutură și mere nu fac.

Măria-ta, să știi că atunci când or lega rod aști doi meri, împărăteasa o să rămână grea și o să nască un cocon cu totul și cu totul de aur“... Piticul se duse, și împăratul alergă în grădină, și căută, căută peste tot locul, până dete peste ai doi meri. Merii se scuturaseră de flori, că sub ei parcă ninsese, dar rod nu legaseră.

– De ce nu legau rod, bunico?

– Știu eu?... Dumnezeu știe...

Era așa de cald... așa de bine în poala bunicii... o adiere încetinică îmi răcorea fruntea... norii albi, alunecând pe cerul albastru, mă amețeau... închideam ochii.

Ea spunea, spunea înainte, mulgând repede și ușurel firul lung din caierul de in.

– Și se gândi împăratul ce să facă, ce să dreagă ca merii să facă mere.

Unii îl sfătuiau ca să-i ude mereu; și i-a udat mereu; alții ziceau să le dea mai mult soare; și împăratul a tăiat toți pomii de jur împrejur. Și merii înfloreau în fitece săptămână, și se scuturau, și rod nu legau. Într-o zi veni la împărat o babă bătrână, bătrână și zbârcită, ca mine de zbârcită, și mică, mică, ca tine de mică...

– Ca moșu de mică?

– Da, ca moșu...

– Atunci nu era mică de tot...

– Așa mică de tot nu era. Și zise împăratului: „Măria-ta, până n-oi mulge un ulcior de lapte de la Zâna Florilor, ce doarme dincolo de Valea Plângerii, într-o câmpie de mușețel, și n-oi uda merii cu laptele ei, merii nu leagă rod. Dar să te păzești, Măria-ta, că îndată ce te-or simți florile, încep să se miște, să se bată, și multe se apleacă pe obraji ei, și ea se deșteaptă, că doarme mai ușor ca o pasăre; și vai de cel ce l-o vedea, că-l preface, după cum o apuca-o toanele, în buruiană pucioasă or în floare mirositoare, dar d-acolo nu se mai mișcă“...

– Dar ce, ai adormit, flăcăul mamei?

Tresăream.

– A, nu... știu unde ai rămas... la-a-a... Zâna Florilor...

Auzisem prin vis.

Pleoapele-mi cădeau încărcate de lene, de somn, de mulțumire. Și mă simțeam ușor, ca un fulg plutind pe o apă care curge încet, încetinel, încetișor...

Și bunica spunea, spunea înainte, și fusul sfâr-sfâr pe la urechi, ca un bondar, ca acele cântece din buruienile în care adormisem de atâtea ori.

– Și împăratul a încălecat pe calul cel mai bun...

– Cel mai bun... îngânam eu, de frică ca să nu mă fure somnul.

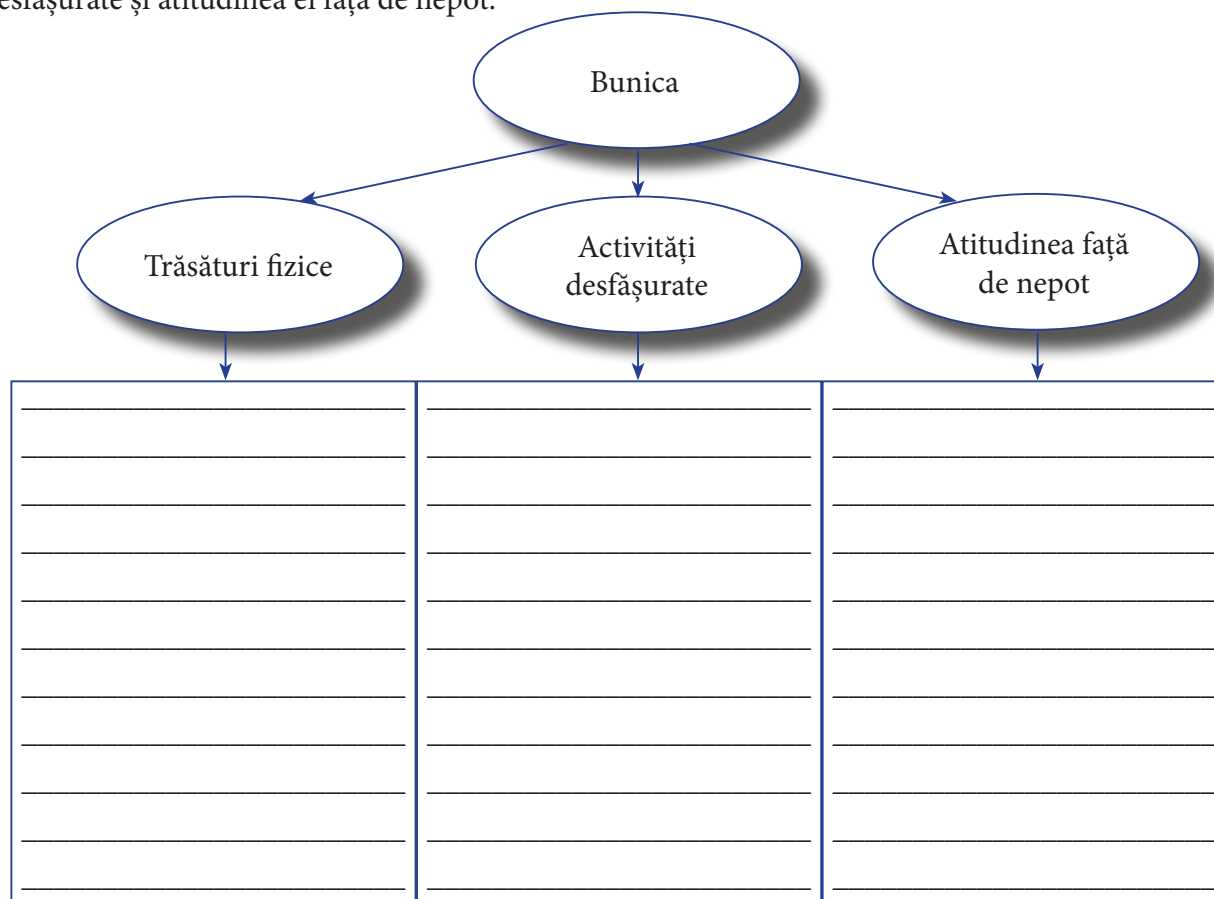
- ...ș-a luat o desagă cu merinde și a plecaaat...
 - ...ș-a plecaaat...
 - Și s-a dus, s-a dus, s-a dus...
 - ...s-a dus, s-a dus...
 - Până a dat de o pădure mare și întunecoasă...
 - ...întunecoasă...
 - ...de nu se vedea prin ea. Și acolo și-a legat calul d-un stejar bătrân, ș-a pus desagile căpătâi și a închis ochii ca să se odihnească. Și... pasămite pădurea cânta și vorbea, că era fermecată. Și... cum îi aducea șoapte de departe, de pe unde ea era ca un fum, împăratul adormi, și dormi, și dormi...
- Când m-am deșteptat, bunica isprăvise caierul.

Dar basmul?

Cu capul în poala bunicii, niciodată n-am putut asculta un basm întreg.

1. Transcrie, din text, trei elemente care îi oferă copilului un cadru prielnic pentru a asculta povestea bunicii.

2. Completează schema dată, descoperind cât mai multe trăsături fizice ale bunicii, activitățile desfășurate și atitudinea ei față de nepot.

3. Explică, în 60-80 de cuvinte, finalul textului: „Cu capul în poala bunicii, niciodată n-am putut asculta un basm întreg. Avea o poală fermecată, și un glas, și un fus cari mă furau pe nesimțite și adormeam fericit sub privirile și zâmbetul ei“.

4. Identifică, în enunțurile următoare, preluate din textul *Bunica*, de B. Șt. Delavrancea, abaterile de la limba standard. Transcrie enunțurile, respectând normele limbii standard.

„O văz, ca prin vis.“

„Piticul se duse, și împăratul alergă în grădină, și căută, căută peste tot locul, până dete peste ăi doi meri.“

„Și merii înfloreau în fitece săptămână, și se scuturau, și rod nu legau.“

„– Ca moșu de mică?“

„Și acolo și-a legat calul d-un stejar bătrân, ș-a pus desagile căpătâi și a închis ochii ca să se odihnească.“

5. Transcrie din text câte două-trei cuvinte care aparțin câmpurilor lexicale date.

PLANTE

CULORI

ALIMENTE

• **Citește textul și rezolvă cerințele.**

Nu azi, nici ieri, hei! de-atuncea, apă-a curs pe Olt cam multă!
 (Sănătate, de la Domnul, celor care mă ascultă!)
 Undeva p-aci, sub cerul scumpei noastre României,
 Într-un sat trăia – se zice – un moșneag, ce-avea trei fii.
 Cei mai vârstnici, de! ca lumea! când mai buni și când mai răi,
 Când mai dezghețați la minte, când mai proști, sărman de ei.
 Cel mic însă... altă fire! Suflet bun, dar mult poznaș...
 Ca să facă el vreun lucru, cum se făptuiește... aș!...
 Toate le făcea sucite și pe dos, de te-ncruceai...
 Un nătâng, un gură-cască îți părea — când îl vedeai.
 Îi ieșeau la capăt însă toate-așa de minunat,
 Că, de fapta-i săvârșită, locului stătea mirat.
 O plăcere-avea: de lacomi, de neghiobi, să-și răză-n lege!
 Și, ca el, la gard prostia cine mai știa s-o lege?...
 – Năzdrăvan! ziceau o seamă. Alții: – Ba e un țicnit!
 Iar la urmă, toți, „Păcală” oamenii l-au poreclit.
 Într-o zi, bătrânu-și cheamă fiii lângă pat: – Mi-e rău!
 Mi-a sosit pesemne ceasul!... Rămâneți cu Dumnezeu!
 Aș fi vrut, la despărțire, să vă las ceva strânsură;
 Că eu știu, vai, sărăcimea în viață câte-ndură.
 Dar în lume nu-i pe vrute, faci atât cât ți-e puterea.
 După ani de străduință, doar o vacă mi-e averea
 Stăpâniți-o pe Joiana, voi, băieți când n-oi mai fi;
 Între voi, ca frați de-un tată, împărțiți-o cum veți ști!

(Moștenirea, de Petre Dulfu)

• **Rezolvă cerințele de mai jos.**

1. Formulează răspunsuri pentru următoarele cerințe.

20 de puncte (4 × 5 puncte)

a. Descoperă în text două perechi de antonime.

b. Identifică în text patru cuvinte care aparțin câmpului lexical al însușirilor.

c. Transcrie din text:

- două enunțuri exclamative:

- două enunțuri asertive:

d. Descoperă în text două abateri de la limba standard și indică forma corectă.

2. Alcătuieste enunțuri potrivite cu sinonimele contextuale ale cuvintelor.

15 puncte (5 × 3 puncte)

se zice = _____

nătăng = _____

săvârșită = _____

strânsură = _____

străduință = _____

3. Completează enunțurile următoare, cu termeni preluați din text. 15 puncte (5 × 3 puncte)

a. Undeva, într-un sat, trăia un _____ care avea trei fii.

b. Băieții mai mari erau când _____, când _____.

c. Cel mic era _____, avea _____ bun.

4. Stabilește dacă următoarele enunțuri, care vizează textul dat, sunt adevărate sau false, notând A sau F în dreptul fiecăruia. 15 puncte (5 × 3 puncte)

a) Acțiunea se petrece la țară.

☐

b) Un moșneag avea trei fii dezghețați la minte.

☐

c) Păcală avea trei frați.

☐

7

4

25 de puncte

- să construiești replici corecte adecvate temei; (10 puncte)
- să respecți formulele de adresare potrivite fiecărei persoane; (5 puncte)
- să respecți cerințele legate de calitatea redactării – ortografie, punctuație; (5 puncte)
- să te încadrez în limita de replici indicată. (5 puncte)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

- Se acordă 10 puncte din oficiu.

Emil și detectivii

– fragment –
de Erich Kästner

Omul cu pălăria tare a intrat în bancă, iar copiii l-au urmărit. Când bărbatul a vrut să schimbe bancnota de o sută de mărci, copiii au reacționat și l-au acuzat de furt.

– N-am văzut niciodată atâta obraznicie, zise domnul Grundeis.

Apoi se întoarse spre casier și adăugă:

– Iertați-mă!

Și în același timp îi arse Profesorului o palmă care răsună.

– Asta nu schimbă cu nimic lucrurile, zise băiatul.

Îi trânti domnului Grundeis o asemenea lovitură în stomac, încât acesta fu nevoit să se sprijine de masă. În același moment, Gustav apăsă cu putere pe claxon de trei ori la rând.

Funcționarii din bancă săriră de pe scaune și se repeziră la boxa casierului. Directorul, furios, năvăli afară din biroul său.

Zece copii, cu Emil în frunte, dădură năvală pe ușă și îl înconjurară pe omul cu pălăria tare.

– Mii de draci! Dar ce au dezmățații ăștia? strigă furios directorul.

– Ticăloșii pretind că i-am furat unuia dintre ei banii pe care am venit să-i schimb la bancă, explică Grundeis, tremurând de furie.

– Este adevărat! exclamă Emil sărind la ghișeu. Mi-a furat mie o bancnotă de o sută de mărci și două de câte douăzeci. Ieri după-amiază, în trenul Neustadt – Berlin. În timp ce dormeam.

– Adevărat? Și poți să o dovedești? întrebă casierul cu asprime.

– Sunt de o săptămână la Berlin și n-am ieșit din oraș ieri toată ziua, zise hoțul cu un surâs dulceag.

– Afurisit mincinos! exclamă Emil, aproape plângând de ciudă.

– Poți să dovedești că domnul acesta este cel cu care ai fost ieri în tren? întrebă directorul.

– Sigur că nu poate, zise hoțul cu o nepăsare prefăcută.

– Dacă erai singur cu el în compartiment, n-ai niciun martor, zise unul dintre funcționari...

Camarazii lui Emil încremeniseră.

– Ba da! exclamă Emil. Ba da! Am un martor! Doamna Jakob de la Gross-Grünau. Era în compartimentul nostru la începutul călătoriei. Pe urmă s-a dat jos și m-a însărcinat să-l salut din partea ei pe domnul Kurzhals din Neustadt.

– Mi se pare că o să fiți silit să stabiliți un alibi, îi zise directorul hoțului. O puteți face?

– Sigur, răspunse acesta. Locuiesc la hotel Kreid.

– Numai de ieri-seară! exclamă Gustav. O știu prea bine, dragul meu, căci m-am strecurat în hotel cu livreaa băiatului de serviciu.

Funcționarii băncii începeau să suradă și priveau cu interes la copii.

– Cel mai bun lucru este să ținem banii aici, până la noi ordine, domnule... zise directorul și desprinsă o foaie de hârtie dintr-un bloc, ca să scrie numele și adresele.

– Se numește Grundeis! exclamă Emil.

Omul cu pălăria tare râse zgomotos și zise:

– Vedeți bine că e vorba de o confuzie. Pe mine mă cheamă Müller.
– O! cum mai minte! Chiar el mi-a spus în tren că îl cheamă Grundeis.
– Aveți vreun act de identitate? întrebă casierul.
– Din nefericire, nu am la mine, răspunse hoțul. Dar dacă vreți să așteptați un moment, mă duc să aduc de la hotel.

– Ticălosul minte cu nerușinare! Banii aceștia sunt ai mei și vreau să-i iau, exclamă Emil.
– Chiar dacă ar fi adevărat, tinere, zise casierul, lucrurile nu sunt așa de simple pe cât crezi tu. Cum poți dovedi că sunt banii tăi? Este scris numele tău pe ei? Sau ai notat numărul hârtiilor?

– Bineînțeles că nu! zise Emil. Cine se gândește că o să fie furat? Dar, cu toate astea, sunt banii mei. Auziți? Mi i-a dat mama ca să-i aduc bunicii, care locuiește aici, în strada Schumann nr. 15.

– Ai băgat de seamă dacă vreuna dintre bancnote avea vreo ruptură sau alt semn deosebit?

– Nu, n-am băgat nimic de seamă.

– Domnilor, vă dau cuvântul meu de onoare că banii sunt ai mei, declară hoțul, doar nu vă închipuiți că o să fur de la copii!

– Ia stați! exclamă deodată Emil și sări în sus, atât de ușurat se simți dintr-odată. Stați! În tren am prins banii de dublura buzunarului cu un ac cu gămălie. Trebuie să se vadă găurile acului în bilete.

Casierul se uită în zare la bancnote. Toată lumea își ținea respirația.

Hoțul făcu doi pași înapoi. Directorul, foarte nervos, bătea toba pe masă.

– Copilul are dreptate! exclamă casierul, palid de emoție.

Într-adevăr, bancnotele au găuri de ac.

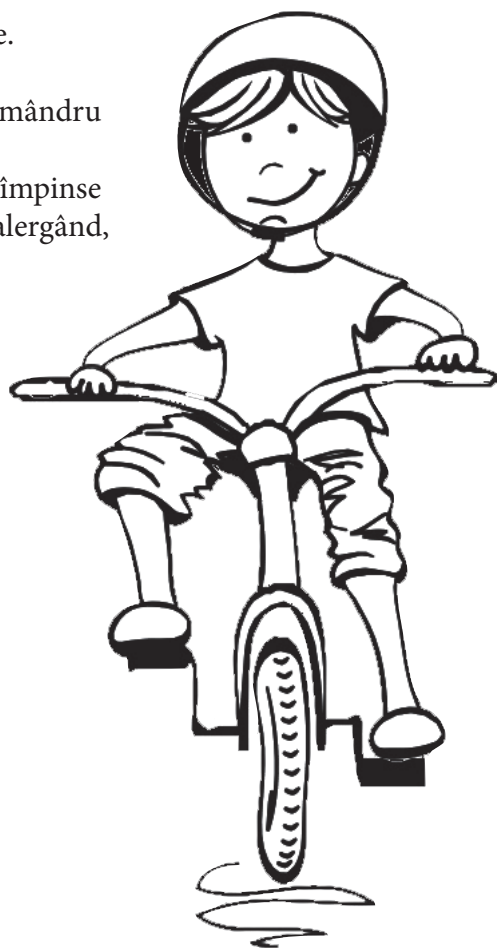
– Uite și acul care a făcut aceste găuri, zise Emil, punând mândru acul pe masă. Chiar m-am înțepat cu el.

Cu iuțeala unui fulger, hoțul făcu stânga-mprejur, îi împinse brutal pe copii la dreapta și la stânga, străbătu încăperea alergând, se repezi la ușă și dispăru.

– Fugiți după el! strigă directorul.

Toată lumea se repezi după hoț.

Când ajunseră în stradă, hoțul era încăierat de cel puțin douăzeci de copii care i se agățau de picioare, i se atârnavă de brațe, îl țineau de haină. El se zbătea cu putere, dar copiii nu-i dădeau drumul.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

A Venn diagram with two overlapping circles. The left circle is labeled 'declarațiile lui Emil' (Emil's statements) and the right circle is labeled 'declarațiile hoțului' (the thief's statements). The intersection of the two circles is labeled 'declarații asemănătoare' (similar statements).

3. Scrie cât mai multe trăsături ale grupului de copii care îl ajută pe Emil la prinderea hoțului. Completează, în acest sens, următorul tabel.

Ațiunile/Comportamentul copiilor	Trăsăturile desprinse

4. Integrează următoarele ortograme în enunțuri prin care să faci referire la întâmplările relatate în fragmentul de text citit.

la _____

l-a _____

iau _____

i-au _____

va _____

v-a _____

sau _____

s-au _____

lor _____

l-or _____

Fișă de autoevaluare

• Se dă textul de mai jos.

Se așezară pe cele două bănci vopsite în alb ale promenadei și pe cercurile mici de metal care înconjoară gazonul. Cu toții aveau guri grave. Băiatul căruia îi ziceau „Profesorul“ așteptase, după cum se vedea, ora aceasta. Cu un gest preluat de la tatăl sau, care era judecător, își duse mâna la ochelari și, plimbându-se înapoi și încolo, își expuse programul.

– E posibil, începu el, ca din motive practice să fim obligați să ne separăm. O să avem, așadar, nevoie de o centrală telefonică. Care dintre voi are telefon?

Doisprezece puști se ridicară.

– Și care dintre voi are părinții cei mai rezonabili?

– Eu, eu, sigur! strigă micul Vineri.

– Ce număr de telefon ai?

– Bavaria, 05-79.

– Uite hârtie și creion. Krummbiegel, pregătește douăzeci de hârtiuțe și scrie pe fiecare dintre ele numărul de telefon al lui Vineri. Dar foarte citeț, da? Și să ne dai fiecăruia câte una. Centrala telefonică va ști tot timpul unde sunt detectivii și va fi la curent cu ce se petrece. Dacă cineva are nevoie de informații, n-are decât să-l cheme pe Vineri.

– Dar eu n-o să fiu tot timpul acasă, zise micul Vineri.

– Ba o să fii, răspunse Profesorul. Cum terminăm sfatul aici, te duci acasă și stai lângă telefon.

– E, dar aș vrea mai bine să fiu aici când o să-l prindem pe hoț. Copiii mici pot fi foarte utili în asemenea momente.

– O să te duci acasă și o să te ocupi de telefon. E un post de încredere!

– Bine, cum vrei.

Krummbiegel distribui numerele de telefon și băieții puseră cu băgare de seamă hârtiuțele în buzunar. Unii, cei mai serioși, învățară numărul pe de rost.

(Emil și detectivii, de Erich Kästner)

• Rezolvă cerințele de mai jos.

1. Formulează enunțuri prin care să răspunzi la următoarele întrebări care vizează textul dat.

20 de puncte (5 × 4 puncte)

a. Unde stăteau Emil și prietenii lui Gustav?

b. Ce profesie avea tatăl Profesorului?

c. Câți copii aveau telefon acasă?

d. Care copii participă la dialogul din textul dat?

e. Ce rol avea Vineri în operațiunea pusă la cale de copii?

2. Stabilește corespondența între elementele coloanelor date. 10 puncte (5 × 2 puncte)

a. se așezară	1. timp mai-mult-ca-perfect
b. ziceau	2. timp perfect compus
c. așteptase	3. timp prezent
d. va ști	4. timp imperfect
e. se petrece	5. timp viitor
	6. timp perfect simplu

3. Completează următoarele enunțuri. 20 de puncte (10 × 2 puncte)

- a. Verbul *se ridicară* este la persoana _____, numărul _____.
- b. Verbul *o să avem* este la modul _____, timpul _____.
- c. Verbul *are* este la modul _____, timpul _____.
- d. Verbul *pregătește* este la persoana _____, numărul _____.
- e. Verbul *scrie* este la modul _____, forma _____.

4. Identifică predicatele verbale din ultimul paragraf al textului și integrează-le în noi enunțuri. 15 puncte (3 × 5 puncte)

5. Continuă textul, scriind un dialog, de 10-12 replici, între Profesor și Emil. 25 de puncte

• Se acordă 10 puncte din oficiu.

Simplu elogiul al cărții

– fragmente –

Ioana Pârvulescu

Mii de oameni din toată lumea străbat mii de kilometri ca să vadă piramidele și să pătrundă, cu un fior de evlavie, în interioarele lor vechi de mii de ani. În fața misterelor matematicii lor ascunse, în fața puterilor adăpostite de uriașele întretăieri de linii și planuri, gândul dă înapoi, intimidat. Proporțiile lor ating cerul, au, adică, legături de taină cu legi și calcule astronomice. Și te simți puțin mai mândru, în pielea ta de om muritor, când știi că omul muritor a creat o asemenea strivitoare minune.

Mii de călători străbat mii de kilometri ca să vadă bolovanii uriași de la Stonehenge, al căror rost nu a fost încă lămurit, ca să descopere templele mayașilor, ale incașilor, ale budiștilor sau ale zeilor greci. Pretutindeni în lume sunt semne ale miracolului și, în lăcomia lor geografică, în goana lor după neobișnuit sau, de ce nu, după frumos, oamenii sunt gata să-și riște timpul, banii și tihna.

În vremea asta, chiar lângă ei, la îndemână, așteaptă, liniștită și modestă, fără puzderie de turiști care să caște gura la ea și să se pozeze veseli alături de ea, una dintre cele mai mari și mai inexplicabile minuni create vreodată de mintea omului: cartea. Mai aproape de cer decât orice piramidă, mai misterioasă decât orice construcție care dănuie timp de milenii, mai atrăgătoare decât orice sit arheologic. [...]

Cartea: concurând, în cursa timpului, cu templul, cu piramida, cu orice construcție omenească și câștigând detașat, fără ca măcar să găfăie. Victoria ei e tăcută. Asemenea dragostei adevărate, nu se laudă și nu se umflă de mândrie.

Părticică de creier fiind, are puterea celui mai perfecționat computer. Poți face pe ea „exerciții de simulare” în orice realitate virtuală, iar la fiecare reluare a exercițiului descoperi altfel lucrurile. Intri în pielea personajelor ei, ești rege sau ocnaș, bărbat sau femeie, zeu sau animal, grec sau barbar. Sau ești doar tu însuși și te confrunți cu ei toți. Te poți îmbăia, în paginile ei, în fântâna tinereții. Sau poți găsi experiența bătrâneții atunci când te scalzi încă în apele anilor tineri. Capacitatea de metamorfoză a acestei micromemorii, a acestui stick este uimitoare. Fiecare om percepe altfel realitatea dintre aceleași coperti, fiecare epocă descoperă altceva în unul și același op. Pe de altă parte, și contrariul îi stă în putere: oricât de diferită e o epocă de alta, poate citi și înțelege la fel lucrurile din pagina cu semne. Odată deconectat de la creierul autorului, minicomputerul numit carte funcționează oriunde, oricât și fără consum de curent electric. Nu se învechește și nu trebuie schimbat la câțiva ani o dată, și n-are nevoie să fie reparat. Un mic detaliu tehnic, totuși: trebuie conectat la computerul altui creier uman, cel al cititorului.

Nimic din ce-i omenesc nu-i e străin, viața, suferința, moartea, dragostea, blestemata foame de aur și foamea pur și simplu. Cartea vorbește, plânge, râde, țipă, tace, cântă, șoptește. Pe scurt, face orice. Dar are și puteri care le depășesc cu mult pe cele omenești și, desigur, pe cele ale omului obișnuit care a scris-o, fie acesta Homer sau Shakespeare, Cervantes sau Balzac, Goethe sau Dostoievski. Schimbă fața lumii pe neobservate și păstrează fața lumii neschimbată. E picătură, dar reflectă cerul. E cer, dar reflectă picătura. Într-o locuință de bloc, de 20 de metri pătrați, încape lumea, cu piramidele, cu Stonehenge, cu templele mayașe și grecești și umanul cu ipostazele lui, cu istoria lui, cu creierele lui făcătoare de computere. E, desigur, un miracol. Dar nimeni nu face turism într-o locuință de bloc, ca să vadă, să spunem, o carte dintr-o bibliotecă. Și chiar proprietarul bibliotecii,

care călătorește cu pasiune la temple sau în cărți, în Dialogurile lui Platon, de pildă, uită să se mire de această ciudată posibilitate de comunicare între o ființă nouă și un lucru vechi de peste două mii de ani.

Dacă ești prea prost pentru ea, te așteaptă să te deștepți și te ajută să ajungi la ea. Dacă ești prea grăbit, te așteaptă să te oprești. Prea ocupat, stă până ai timp de ea. Grosolan, abrutizat, te rafinează. Dacă ești superficial, îți arată ce e dincolo de suprafață. Are răbdare. Are putere. Dă o șansă și întinde mâna oricui îi dă ei o șansă.

Cartea adevărată seamănă cu dragostea, este dragoste: îndelung răbdătoare și plină de bunătate. Cartea nu pizmuiește.

Nu se poartă necuviincios, nu caută folosul său, nu se mânie, nu se gândește la rău.

Nu se bucură de nelegiuire, ci se bucură de adevăr.

Acoperă totul. Suferă totul.

Și, îmi place să cred că, indiferent de forma pe care o va lua, cartea, ca dragostea din cea mai cunoscută scrisoare a lui Pavel, nu va pieri niciodată. Sau nu înaintea omului. Sau, măcar, nu înaintea mea.

(Sursa: http://www.romlit.ro/simplu_elogiu_al_crii)

1. Valorifică informațiile pe care le oferă *Dicționarul enciclopedic* sau internetul despre anumite vestigii istorice sau despre scriitori. Completează tabelele următoare, respectând cerințele. Indică, de fiecare dată, sursa folosită.

Vestigiul istoric	Prezentarea vestigiului istoric
<i>Bolovanii uriași de la Stonehenge</i>	
<i>Templele mayașilor</i>	
<i>Templele incașilor</i>	
<i>Templele budiștilor</i>	
<i>Templele zeilor greci</i>	

Scriitorul	Prezentarea scriitorului (țara de origine, 1-2 opere)
<i>Homer</i>	
<i>William Shakespeare</i>	
<i>Miguel de Cervantes Saavedra</i>	
<i>Honoré de Balzac</i>	
<i>Johann Wolfgang von Goethe</i>	
<i>Feodor Mihailovici Dostoievski</i>	

2. Scriitoarea Ioana Pârvulescu aduce un elogiu (= laudă deosebită) cărții. Asumă-ți rolul de scriitor, realizând un jurnal cu dublă intrare, în care să notezi experiența trăită în momentul citirii textului. În realizarea jurnalului, respectă îndrumările date, alegând trei pasaje pe care le vei comenta.

Notează un pasaj din text care te-a impresionat în mod deosebit <i>Îndrumări: alege pasaje care îți amintesc de o experiență personală, care te surprind prin frumusețea textului etc.</i>	Comentează pasajul <i>Îndrumări: arată de ce ai ales pasajul, la ce te-a făcut să te gândești, ce experiență personală ți-a reamintit, de ce crezi că e un pasaj deosebit etc.</i>

3. Explică, într-un text de 80-100 de cuvinte, ce reprezintă pentru tine cartea.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

4. Analizează substantivele din ultimul paragraf, indicând felul, genul și numărul fiecăruia.

[illegible]

4 Fișă de autoevaluare

- Se dă textul de mai jos.

PRIMA CARTE PE CARE am citit-o? N-am nici cea mai mică idee. Pot presupune însă când am citit prima carte. În clasele primare: înainte, în orice caz, de a împlini nouă ani, când mi-am făcut o bibliotecă personală; cam tot pe atunci, probabil, am început să citesc. Biblioteca se compunea dintr-un raft din dulapul unde își ținea tata cărțile lui de pedagogie. Dulapul se afla în camera noastră, a fratelui meu și a mea, de la parterul unui bloc vechi, cu două etaje, de pe strada Dr. Kornhauser (astăzi Ion Lupaș) din Sibiu.

Ne-am mutat acolo prin 1948 sau 1949, când eram în clasa a treia. Primele două le urmasem la Institutul Teologic, în fosta școală de Aplicație, de pe strada Mitropoliei (devenită 1 Mai și din nou Mitropoliei), alături de care locuiam, în fundul unei curți care mi se părea uriașă, cu multe apartamente de jur împrejur, la parter și la etaj. La sfârșitul lui 1948, după reforma învățământului, bănuiesc, am fost mutați cu școala dincolo de Cibin, într-o clădire care avea o sirenă (există și astăzi), la marginea unui câmp pe care descopeream zilnic tot felul de lucruri, cum ar fi obuze neexplodate din război, gamele și lopeți.

Odată cu școala, am schimbat și locuința, stabilindu-ne în strada cu numele antifascistului sas de care am pomenit, exact vis-à-vis de clădirea Astrei, în parcul central. De aceea țin minte când mi-am încropit biblioteca. Ea se leagă de noua locuință.

Ce și câte cărți aveam în ea, nu prea mai știu. Era, în tot cazul, un volumaș cu povestirile lui Creangă. Altul era *Cuore*, de Edmondo de Amicis. Le numerotasem, lipind etichete pe cotor. Am păstrat, de exemplu, cele două volume din *De la polul nord la polul sud*, de Sven Hedin, exploratorul suedez, pe care am scris copilărește *Carte nr. 5* și *Carte nr. 6*. Dintr-un *ex libris* deduc că aparținuseră unuia dintre frații mamei, altul decât cel cu sticleții, pe care-l cheama ca pe bunicul meu matern și ca pe mine. *Insula misterioasă*, de Jules Verne, poartă numărul 88. De unde le aveam, e greu de spus. Niciuna nu era nouă. Mi le însușisem, care va să zică, dar nu-mi amintesc în ce împrejurări. Modificam mereu numărătoarea, probabil în căutarea unui sistem eficace, fiindcă de C.Z.U.¹, firește, nu auzisem și nici n-ar fi fost aplicabil puținelor mele cărți.

Eram departe de a-mi da seama că, vorba lui Borges, «să pui în ordine o bibliotecă este un mod tăcut de a exersa arta criticii». Cred că nu știam nici măcar ce e critica. Mă jucam? Mie mi se pare că mă luam foarte în serios. Îmi dăduse cineva ideea? Pe Sartre l-am citit douăzeci de ani mai târziu. Ceea ce îmi amintesc foarte clar este sentimentul de proprietate pe care mi-l trezeau cărțile mele. Înainte de a fi un cititor adevărat, eram, iată, posesor de cărți. Asta îmi plăcea nespus. Proprietatea privată era pe cale de dispariție în România, dar eu mă simțeam, la cei nouă sau zece ani, proprietar. **De cărți.**

(*Viață și cărți*, de Nicolae Manolescu,

fragment preluat de pe <http://memorieculturala.ro/prima-carte-pe-care-am-citit-o/>)

¹ C.Z.U. – Clasificare Zecimală Universitară este o schemă folosită în biblioteci pentru clasificarea documentelor în funcție de subiectele tratate. De exemplu, cărțile pentru copii, în versuri și în proză, apar la clasa 8 – Limbi și lingvistică. Limbi și literaturi străine. Filologie. Clasici. Poezie. Traductologie.

• Rezolvă cerințele următoare.

1. Alcătuieste enunțuri potrivite cu antonimele cuvintelor date. 15 puncte (5 × 3 puncte)

prima _____

uriaș _____

marginea _____

lipind _____

ordine _____

2. Stabilește ideea principală a fiecărui paragraf. 20 de puncte (5 × 4 puncte)

3. Identifică în text: 10 de puncte (10 × 1 punct)

a) două substantive comune, numărul singular, genul feminin;

b) două pronume personale;

c) trei substantive proprii;

d) trei subiecte din primul paragraf.

4. Analizează substantivele extrase din text, precizând felul, numărul și genul acestora.

15 puncte (5 × 3 puncte)

frații _____

bunicul _____

numărătoarea _____

ani _____

cititor _____

30 de puncte

- să respecți tema propusă; (10 puncte)
- să dai un titlu adecvat textului scris; (5 puncte)
- să utilizezi minimum două modalități de exprimare; (5 puncte)
- să folosești limba standard, ortografia și punctuația; (5 puncte)
- să încadrezi textul în limitele date. (5 puncte)

[illegible]

- Se acordă 10 puncte din oficiu.

De-a Delta Dunării

– din volumul *Unde fugim de-acasă?* –
de Marin Sorescu

Delta, după câte știu, seamănă cu lacul cel cenușiu, unde pelicanul bătrân stă toată ziua grav, așteptând un fotograf. Ca să-i iasă poza bine, nici nu se mișcă din loc. Și ține și-un pește-n cioc. Dar, râdea un gugustiuc, cică peștele-i de cauciuc! Aici, în deltă, vedeți, pe lângă foarte mulți pelicani, mai există și lișite, nagâți și cormorani. O, aici sunt toate păsările de pe pământ (dacă nu și ceva în plus, adică păsările din Luna de sus). S-au adunat în aceste locuri pline de vrajă, ca să facă plajă. Eu mai cred că ele bat mărilor și poienele până aici și ca să-și arate penele. Pentru că, anual, în Delta Dunării se deschide, pentru o lună și jumătate, Expoziția păsărilor neîmpăiate. Nu vedeți că toate au sprâncenele și penele care mai de care mai frumos colorate? Unele și le vopsesc cu verdeață de alge din fluviul Gange, altele cu untură de crocodil din Nil sau mai știu eu cu ce boia din Africa. După aceea își lustruiesc penele cu un pluș și își fac ciocul cu ruj. Bineînțeles, la sfârșitul sezonului, pasărea cea mai frumoasă primește premiu o broască-țestoasă.

Intrăm acum într-o pădure unde nu cresc mure. Copacilor înalți, care au în vârf un pământuf, li se spune în limba deltei „stuf”. În fiecare dimineață, aici e raiul puiilor de rață, de nagâț și de bătlan. Trestiiile le țin loc de tobogan. Se suie unul în capul altuia până când ultimul ajunge în vârful trestiei, cea mai înaltă, și de-acolo alt pui îi dă brânci în baltă. Acolo încep să bea apă – nu ca să se înece, ci așa, le place, că e rece. Să știți: păsările astea toate știu de mici să înoate. Cineva spunea un lucru nou: că ele ar învăța să înoate chiar în ou. Cică în fiecare găoace cartea de citire zace. Când puiul de rață învață pe de rost totul, sparge coaja cu ciocul. Și cât e el de pui, toată balta e a lui.

Ce să vă mai spui? Apa asta, pe care plutește plaurul, e scumpă ca aurul.

În primul rând, e dulce, de la cercul de la suprafață rotund și până la ierburile de la fund. Și apa dulce mult aduce. Unde mai pui aceste păsări și acești pui, acești pești, de care nu ai loc să te-nvârtești; și acești brotaci care scot limba la fluturi și la gândaci! Vedeți stuful că-și scutură pământuful? Ei, aflați că eu, cu o șmecherie, pot scoate din stuf hârtie. C-am aflat că-n fiecare trestie ce se leagănă peste mal stau coli de hârtie sul. Dacă ești scriitor, ești fericit: cu o trestie de-asta te-ai procopsit. Scoți tot papirusul din ea seara, și trestia se umple la loc dimineața. Pe o trestie de-asta îți poți mâzgăli, cum vrei, toată viața.

Și acum să lăsăm lotca să ne poarte mai departe. Păcat că ea nu poate trece de-a curmezișul prin toate coclaurile și pe sub tot păpurișul. Dar iață aci un cârd de bătlani pescari, cu ciocurile aspre, bătute de vânturi mari. Dacă le dau niște guvizi, ei o să ne fie ghizi.

Câte unul, ușor, trecem din barcă pe spinarea lor. Așa... E mai bine așa. Doamne, ce ne vom plimba! N-o să ne rămână nicio insulă necunoscută, niciuna, nicio barză nearătată cu mâna. Ba chiar și stelele din baltă le vom număra. Și-n timpul ăsta, lin, lin, pe sub picioare vom simți cum se varsă Dunărea în mare.

1. Identifică, în textul citit, termeni care pot fi încadrați în câmpurile lexicale indicate.

<i>nume de păsări</i> 	<i>tipuri de ape</i> 	<i>plante</i>
--	---	--

2. Completează următorul tabel, având în vedere informațiile despre Delta Dunării desprinse din textul lui Marin Sorescu.

√ informații cunoscute, confirmate în text	– informații care contrazic ce știai	+ informații noi, pe care le-ai aflat acum	? informații care nu sunt clare/ despre care vrei să afli mai multe

3. Trece la numărul plural următoarele perechi de cuvinte, apoi integrează-le în enunțuri.

lacul cenușiu _____

liniștitul pelican _____

peștele zglobiu _____

fluturaș portocaliu _____

un gândac argintiu _____

hazliul turist _____

Delta Dunării

– text nonliterar –

Bine ai venit în Delta Dunării! Ca să înțelegi o părticică din ceea ce înseamnă complexitatea Deltei Dunării, nu este de ajuns să citești aceste rânduri, ci trebuie să vizitezi acest vast și complex mediu natural, să te plimbi cu barca pe canale și lacuri, să asculți freamătul stufului și zgomotele naturii și abia atunci îți vei da seama cât de bogați suntem cu un asemenea loc mirific supranumit Raiul păsărilor și al peștilor. Un loc pe care trebuie să-l păstrăm și pentru generațiile următoare măcar așa cum este el acum.

Un ținut exotic, unde, dacă ai ocazia, poți vedea peste 1830 de specii de copaci și plante, peste 2440 de specii de insecte, 91 de specii de moluște, 11 specii de reptile, 10 specii de amfibieni, 320 de specii de păsări și 44 de specii de mamifere, foarte multe dintre acestea fiind declarate specii unice și monumente ale naturii. Și să nu uităm că în apele sale trăiesc 133 de specii de pești, ce constituie o sursă importantă de hrană pentru păsări și mamifere acvatice, precum și o importantă resursă științifică și economică.

Vei vedea un ținut ce reprezintă cel mai important loc de popas pentru păsările migratoare ce călătoresc între regiunea tropicală și cea arctică, cinci dintre cele mai importante drumuri de pasaj trecând pe aici. Multe dintre aceste păsări cu siguranță te vor însoți de-a lungul plimbărilor tale cu barca. În afară de speciile migratoare, aici cuibăresc și un mare număr de specii rare, ca oaspeți de vară, după cum altele, oaspeți de iarnă, clocesc în nordul Europei și vin să-și petreacă iarna în Deltă.

Aici ai ce vizita, Delta Dunării fiind pe locul al doilea în Europa ca întindere, după delta fluviului Volga, având aproximativ 4180 km², iar dacă luăm în considerare și complexul lagunar Razim-Sinoie și limanul Dunării, această suprafață se extinde la aproximativ 5500 km². Delta Dunării aparține într-un procent de 82% României, restul fiind localizată pe teritoriul Ucrainei.

Din punct de vedere geografic, Delta Dunării este cea mai umedă zonă a Europei, cea mai joasă și mai nouă regiune de câmpie, unde domină preponderent suprafețele cu înălțime mică în raport cu nivelul 0 al Mării Negre, cele mai mari înălțimi fiind pe grindurile marine în Letea, de 13 m, și în Caraorman, de 8 m. Altitudinea medie a Deltei Dunării este de 0,52 m.

Dunărea, ajunsă la Pătlăgeanca (la vest de Tulcea), se bifurcă în două brațe, Brațul Chilia, la nord, și Brațul Tulcea, la sud, braț care mai apoi, la Ceatalul Ismail, se desparte în Brațul Sulina (direcția vest-est) și Brațul Sfântu Gheorghe (direcția NV-SE).

(Sursa: <http://www.info-delta.ro/delta-dunarii-17/>)

1. Completează rubricile tabelului dat conform indicațiilor, referindu-te la informațiile oferite în textul nonliterar citit.

[illegible]

2. Recitește primul paragraf. Având în vedere îndemnul din secvența recită și informațiile descoperite în textele despre Delta Dunării, ți-ai dori să vizitezi această zonă? Dacă deja ai vizitat-o, ți-ar plăcea să revezi acele locuri? Formulează răspunsul la una dintre întrebările date și argumentează-l, scriind un text de aproximativ 80 de cuvinte.

[illegible]

3. Creează o reclamă/un afiș pentru o excursie în Delta Dunării, valorificând ce ai aflat despre această zonă turistică în textele citite.

4. Rezolvă cerințele date.

a. Transcrie din textul dat:

un numeral cardinal simplu: _____

un numeral cardinal compus: _____

b. Scrie numerele selectate cu cifre romane:

numeralul cardinal simplu: _____

numeralul cardinal compus: _____

c. Formează numerele ordinale (masculin și feminin) corespunzătoare numeralelor cardinale transcrise:

numeralul cardinal simplu: _____

numeralul cardinal compus: _____

• Se dă textul de mai jos.

Sosisem, prin urmare, la Sihla, adică la acel loc pierdut în creierii munților, în care numai vulturul cu zbor îndrăzneț mai străbate, din când în când, pe căile fără de urmă ale aerului. [...]

De jur împrejur, ca și cum s-ar ținea de mână, stau munții cu piscuri înalte, peste care brădișul negru se întinde ca o imensă haină de doliu. Nicio pasăre nu-și îndreaptă zborul său rătăcitor peste sălbăticia și tăcerea de mormânt a locurilor acestora, unde iarba stearpă e fără de sămânță și unde numai brusturul de munte, cu floarea galbenă și lată cât podul palmei, mai are curajul să se uite, de pe creasta stâncilor înalte, în prăpăstiile negre și fără fund ce se deschid, ca niște guri de iad, sub picioarele lui.

Rareori numai, albastrul limpede al cerului adânc se pătează de câte un punct negru, dar trecător: e un vultur prădalnic care ochește poate din înălțimile văzduhului vreo sprintenă veveriță; glasul vântului îi strânge inima... atât e de tânguios și de întristător! S-ar zice că iulie se schimbă aici în fratele mai tânăr al lui decembrie; aceiași ochi, aceeași privire aspră, același glas, aceleași sprâncene încruntate! Numai căruntețea îi lipsește spre a se îndeplini asemenea.

Întorcând privirea spre apus, îți vine să crezi că un popor de uriași a însuflețit cândva aceste locuri și că, precum odinioară s-a zvârlit munte peste munte spre a se lua cerul cu asalt, tot astfel și aici s-au îngrămădit, una peste alta, acele stânci enorme spre a-și da, poate, pământul mâna cu cerul. Și sunt acele stânci atât de imense, atât de goale și tăiate de niște mâini supranaturale, pe linii așa de lungi și de capricios unghiulate, încât îți aduc ameteala în suflet, îți curmă firul gândirii, te apasă pe creieri și te lasă înmărmurit și mut...

(Pe drumuri de munte, de Calistrat Hogaș)

1. Menționează dacă următoarele enunțuri care vizează textul dat sunt adevărate sau false, notând **A** sau **F** în caseta din dreptul fiecăruia.

15 puncte (5 × 3 puncte)

- Povestitorul descrie un peisaj montan.
- Atmosfera este animată de păsările care străbat aerul.
- Prăpăstiile din acele locuri sunt periculoase.
- Peisajul este surprins într-o zi din luna decembrie.
- Povestitorul rămâne încremenit în fața peisajului mare.

☐
☐
☐
☐
☐

2. Transcrie din textul dat:

20 de puncte (4 × 5 puncte)

a. două comparații:

b. două personificări:

20 puncte (5 × 4 puncte)

galbenă – _____

negru – _____

prádelnic – _____

a. de munte	1. atribut realizat prin pronume personal
b. negre	2. atribut realizat prin substantiv comun fără prepoziție
c. (picioarele) lui	3. atribut realizat prin substantiv comun cu prepoziție
d. văzduhului	4. atribut realizat prin numeral cardinal
e. aceste (locuri)	5. atribut realizat prin adjectiv
	6. atribut realizat prin altă parte de vorbire

25 de puncte

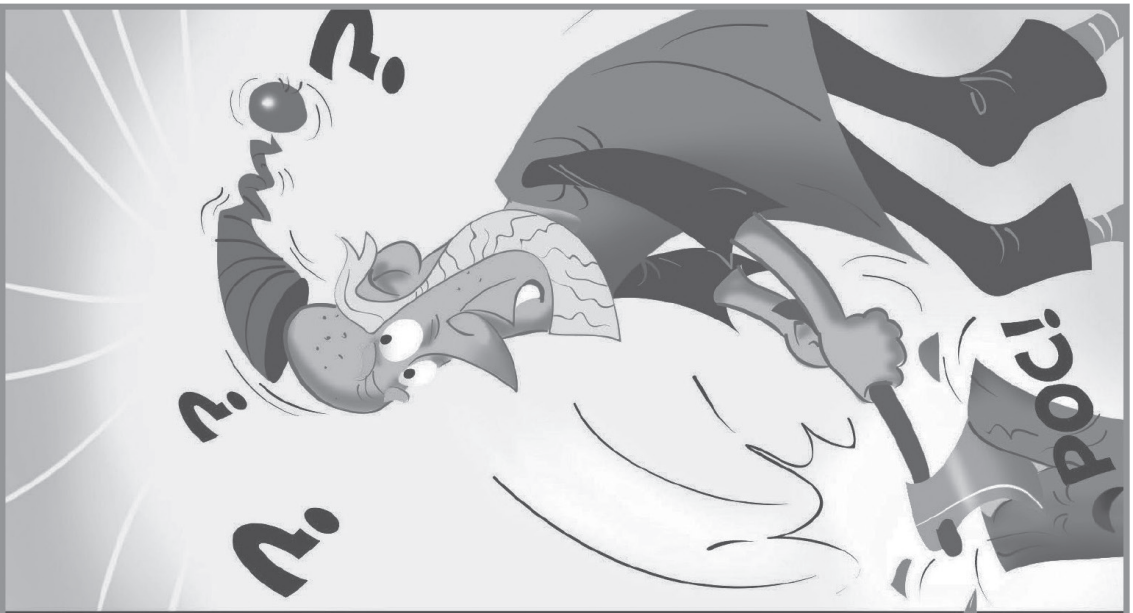
- să prezinți corect și coerent caracteristicile spațiului surprins; (10 puncte)
- să dai un titlu sugestiv și adecvat textului scris; (5 puncte)
- să respecți cerințele legate de calitatea redactării – ortografie, punctuație; (5 puncte)
- să respecți regulile de scriere a unei compuneri descriptive; (3 puncte)
- să te încadrezi în limita de cuvinte indicată. (2 puncte)

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

- Se acordă 10 puncte din oficiu.

Pinocchio
de Carlo Collodi
(benzi desenate de Șerban Andreescu)

DRAGĂ GEPPETTO, HAI SĂ NE
ÎMPĂCĂM. UITE, ÎȚI DĂRUIESC
BUCATA ASTĂ DE LEMN
NĂZDRĂVAN.

BINE ZICI. ÎȚI
MULTUMESC
PENTRU DAR.
SEARĂ BUNĂ!

...ȘI GEPPETTO SE ÎNDRAPTĂ SPRE
CASA LUI, BUCUROS DIN CALE AFARĂ.

VOI ÎNCEPE SĂ CIOPLESC
PĂPUȘA MEA MINUNATĂ.

CE NUME SĂ-I DAU?

O SĂ-I SPUN PINOCCHIO...

ȘI, ASTFEL, PINOCCHIO
PRINSE VIAȚĂ.

CE BUCURIE!
SUNT FERICIT!

TRECU ȘI NOAPTEA...

MEȘTERUL ÎI CUMPĂRĂ UN
ABECEDAR ÎN SCHIMBUL HAINEI SALE.

ACUM EȘTI UN COPIL CU
SUFLET. TE VEI DUCE
LA ȘCOALĂ.

DA, TATĂ.
AZI ÎNVĂȚ SĂ CITESC,
MÂINE SĂ SCRUI ȘI POIMĂÎ-
NE SĂ SOCOTESC. RĂMAS-BUN!

PINOCCHIO S-A ÎMPRIETENIT
CU PĂPUȘILE DIN TEATRU.
ERA MARE BUCURIE PE CAPUL
LOR. LUMEA ADUNATĂ SE
DISTRA VĂZÂNDU-I.

TEATRU PĂPUȘI

SEARA, PĂPUȘARUL
FIOROS, PE NUME
„MĂNÂNCĂ-FOC”,
A DORIT SĂ
MĂNÂNCE.

TU EȘTI PĂPUȘA
CEA NOUĂ DIN
LEMN USCAT.
AZI AI VENIT.

VREAU SĂ TE ARUNC ÎN FOC.
TREBUIE SĂ RUMENESC FRIPTURA.

AM UN TATĂ SĂRAC ȘI CARE MĂ
TUBEȘTE. NU MĂ ARUNCA ÎN FOC!
POATE VREI SĂ TE AJUT CU CEVA.

1. Răspunde la întrebări.

a) Unde a nimerit bucata de lemn?

b) Ce „calități“ are bucata de lemn?

c) Cine îl vizitează pe meșterul Cireașă?

d) Care sunt poreclele celor doi meșteri?

e) Ce dar primește Geppetto?

f) Cum se numește păpușa cioplită?

2. Analizează imaginea 8 și prezintă, în maximum 80 de cuvinte, greșeala lui Pinocchio.

3. Descoperă în text două elemente care demonstrează că acesta este o narațiune ficțională.

4. Alcătuieste, pe baza imaginilor 6 și 7 ale benzii desenate, cinci propoziții simple, apoi adaugă cuvinte potrivite pentru a transforma propozițiile simple în propoziții dezvoltate.

a. propoziția simplă: _____

propoziția dezvoltată: _____

b. propoziția simplă: _____

propoziția dezvoltată: _____

c. propoziția simplă: _____

propoziția dezvoltată: _____

d. propoziția simplă: _____

propoziția dezvoltată: _____

e. propoziția simplă: _____

propoziția dezvoltată: _____

• Se dă textul de mai jos.

A fost odată ca niciodată.

Era un împărat și se numea împăratul Roșu. El era foarte mâhnit că, în zilele lui, niște zmei furaseră soarele și luna de pe cer.

Trămise deci oameni prin toate țările și răvașe prin orașe, ca să dea de știre tuturor ca oricine se va găsi să scoată soarele și luna de la zmei, acela va lua pe fiie-sa de nevastă și încă jumătate din împărăția lui, iară cine va umbla și nu va izbândi nimic, acela să știe că i se va tăia capul. [...]

Pe vremea aceea, se afla un viteaz pe nume Greuceanu. Auzind și el de făgăduința împărătească, ce se gândi, ce se răzgândi, că numai își lua inima în dinți, încumetându-se pe ajutorul lui Dumnezeu și pe voinicia sa, și plecă și el la împăratul să se închine cu slujba. [...]

Greuceanu luă cu dânsul și pe fratele său și merse, merse, merse cale lungă, depărtată, până ce ajunse la Faurul-pământului, cu care era frate de cruce. Acest faur, fiind cel mai mare meșter de pe pământ, era și năzdrăvan. Aici se opriră și poposiră. Trei zile și trei nopți au stat închiși într-o cămară Greuceanu cu Faurul-pământului și se sfătuiră.

Și, după ce se odihniră câteva zile și mai plănui ră ce era de făcut, Greuceanu și frate-său o luară la drum.

Iară Greuceanu și frate-său merșeră cale lungă, și mai lungă, până ce li se făcu calea cruci; aici se opriră, se așezară pe iarbă și făcură o gustărică din merindele ce mai aveau, și apoi se despărțiră, după ce se îmbrățișară, și plânseră ca niște copii.

Mai nainte d-a se despărți, își împărțiră câte o basma și se înțeleseră zicând: „Atunci când basmalele vor fi rupte pe margini, să mai tragă nădejde unul de altul că se vor mai întâlni; iară când basmalele vor fi rupte în mijloc, să se știe că unul din ei este pierit“. Mai înfipseră și un cuțit în pământ și ziseră: „Acela din noi care s-ar întoarce mai întâi și va găsi cuțitul ruginit să nu mai aștepte pe celălalt, fiindcă aceasta însemnează că a murit“. Apoi Greuceanu apucă la dreapta și frate-său la stânga.

Fratele Greuceanului, umblând mai multă vreme în sec, se întoarse la locul de despărțire și, găsind cuțitul curat, se puse a-l aștepta acolo cu bucurie, că văzuse soarele și luna la locul lor pe cer.

Iară Greuceanu se duse, se duse pe o potecă care-l scoase tocmai la casele zmeilor, așezate unde-și înțărcașe dracul copiii. Dacă ajunse aici, Greuceanu se dete de trei ori peste cap și se făcu un porumbel. Vezi că el ascultase năzdrăvăniile ce-l învățase Faurul-pământului. Făcându-se porumbel, Greuceanu zbura și se puse pe un pom care era tocmai în fața caselor.

Atunci, ieșind fata de zmeu cea mare și, uitându-se, se întoarse repede și chemă pe mumă-sa și pe soră-sa cea mică, ca să vină să vadă minunea.

Fata cea mică zise:

– Măiculiță și surioară, pasărea asta gingașă nu mi se pare ogurlie pentru casa noastră. Ochii ei nu seamănă a de pasare, ci mai mult seamănă a fi ochii lui Greuceanu cel de aur. Până acuma ne-a fost și nouă! D-aici înainte, numai Dumnezeu să-și facă milă de noi și d-ai noștri.

Pasămite aveau zmeii cunoștință de vitejia lui Greuceanu.

Apoi intrară căteștrele zmeoaicele în casă și se puseră la sfat.

Greuceanu numaidecât se dete iarăși de trei ori peste cap și se făcu o muscă și intră în cămara zmeilor. Acolo se ascunse într-o crăpătură de grindă de la tavanul casei și ascultă la sfatul lor. După ce luă în cap tot ce auzi, ieși afară și se duse pe drumul ce ducea la Codru Verde și acolo se ascunse sub un pod.

Cum se vede treaba, din cele ce auzise, știa acum că zmeii se duseseră la vânat în Codru Verde și aveau să se întoarcă unul de cu seară, altul la miezul nopții și tartorul cel mare despre ziuă...

(*Greuceanu*, text cules de Petre Ispirescu)

1. Transcrie din text:

15 puncte (5 × 3 puncte)

a) formula de început

b) formularea unei îndoieli

c) formularea unei concluzii

d) patru cuvinte care aparțin câmpului lexical al personajelor de basm

e) două transformări ale lui Greuceanu

2. Împarte textul dat în fragmente și stabilește ideea principală a fiecărui fragment.

20 de puncte

[illegible]

3. Descoperă, în text, două elemente/detalii care indică o narațiune ficțională.

10 puncte (2×5 puncte)

4. Stabilește felul propozițiilor preluate din textul dat. Transformă propozițiile simple în propoziții dezvoltate și propozițiile dezvoltate în propoziții simple. 20 de puncte (5 × 4 puncte)

Propoziția	Felul propoziției	Propoziția transformată
Era un împărat.		
Aici se opriră.		
Greuceanu și frate-său merseră cale lungă, și mai lungă.		
Fratele Greuceanului, umblând mai multă vreme în sec, se întoarse la locul de despărțire.		
Greuceanu se duse.		

5. Alege un personaj dintr-o carte citită. Redactează un text, de 100-120 de cuvinte, în care personajul ales să participe la alte aventuri, imaginate de tine. 25 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere:

- ✓ să respecți părțile unei compuneri; (3 puncte)
- ✓ să te încadrezi în tema dată; (10 puncte)
- ✓ să alegi un titlu potrivit compunerii; (3 puncte)
- ✓ să folosești limba standard; (3 puncte)
- ✓ să utilizezi corect semnele de ortografie și de punctuație; (4 puncte)
- ✓ să încadrezi textul în limitele date. (2 puncte)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

- Se acordă 10 puncte din oficiu.

Soluții/rezolvări ale fișelor de autoevaluare

FIȘĂ DE AUTOEVALUARE 1

1. Menționarea tipului de enunț, adevărat (A) sau fals (F) 5 × 3 p. = 15 p.
- a. Acțiunea are loc într-o după-amiază de primăvară. F
- b. Nick avea de făcut o prezentare pentru doamna Granger. A
- c. Fratele lui Nick își făcea temele cu plăcere. F
- d. Copiii de pe strada lui Nick jucau baseball. A
- e. Băiatul considera că dicționarul cumpărat de mama sa e util. A

2. Alcătuirea planului simplu de idei, format din 5 idei principale 5 × 4p. = 20 p.

De exemplu:

Nick avea de făcut o prezentare pentru școală.

Acasă la Nick exista o regulă conform căreia înainte de orice trebuia făcută tema.

Până în acel an, Nick nu avusese multe teme pentru acasă.

Tema îl împiedica pe băiat să iasă la joacă pe stradă.

El a găsit informațiile necesare pentru prezentare în dicționarul cumpărat de mama sa.

3. Stabilirea corespondențelor între elementele coloanelor 5 × 3p. = 15 p.
- a. avea – 5. cuvânt care conține o singură consoană
- b. mingea – 4. mai multe litere decât sunete
- c. zis – 1. cuvânt monosilabic
- d. exact – 6. mai multe sunete decât litere
- e. dicționarului – 3. cuvânt cu două semivocale

4. Despărțirea cuvintelor în silabe 5 × 2p. = 10 p.
- scri-soa-rea; vo-ca-bu-lar; din-spre; ti-tlul; e-xact.

5. Imaginarea unei continuări a întâmplării din textul dat și scrierea unei compuneri de maximum 150 de cuvinte 30 p.

Punctajul se va acorda astfel:

- 10 puncte – stabilirea a 5 idei principale;
- 7 puncte – prezentarea corectă și coerentă a întâmplării;
- 5 puncte – respectarea cerințelor legate de calitatea redactării – ortografie, punctuație;
- 3 puncte – respectarea regulilor de scriere a unei compuneri;
- 3 puncte – scrierea unui titlu adecvat și sugestiv;
- 2 puncte – încadrarea în limita de cuvinte indicată.

FIȘĂ DE AUTOEVALUARE 2

1. Formularea răspunsurilor corecte pentru cerințele date 4 × 5 p. = 20 p.
- a) două perechi de antonime: buni ≠ răi; dezghețați la minte ≠ proști. 2 × 2,5 p. = 5 p.
- b) patru cuvinte care aparțin câmpului lexical al însușirilor: buni, răi, poznaș, năzdrăvan. 4 × 1,25 p. = 5 p.

c) Se transcriu din text:

– două enunțuri exclamative:

De exemplu: „Nu azi, nici ieri, hei! de-atuncea, apă-a curs pe Olt cam multă!”

„Sănătate, de la Domnul, celor care mă ascultă!“

– două enunțuri asertive:

De exemplu: „Undeva p-aci, sub cerul scumpei noastre României,

Într-un sat trăia – se zice – un moșneag, ce-avea trei fii.“

„Îi ieșeau la capăt însă toate-așa de minunat,

Că, de fapta-i săvârșită, locului stăteai mirat.“

4 × 1,25 p. = 5 p.

d) Două abateri de la limba standard și indicarea formei corecte

De exemplu: „p-aci“ – pe aici; „să-și răză-n lege“ – să-și rădă-n lege

2 × 2,5 p. = 5 p.

2. Alcătuirea enunțurilor cu sinonimele contextuale ale cuvintelor date

5 × 3p. = 15 p.

• se zice = se povestește, se relatează

De exemplu: *Se povestește* că într-un sat trăia un moșneag care avea trei fii.

• nătâng = prostănac, naiv

De exemplu: Când îl întrebi ceva, face o mutră de *prostănac*.

• săvârșită = făcută, terminată

De exemplu: Meșteșugarul se bucură de lucrarea bine *făcută*.

• strânsură = economie, agoniseală

De exemplu: Este recomandabil să faci *economie*.

• străduință = efort, osteneală

De exemplu: A depus mult *efort* pentru a obține rezultate foarte bune la concursurile școlare.

3. Completarea enunțurilor cu termeni preluați din poezie

5 × 3 p. = 15 p.

a) Undeva, într-un sat, trăia un moșneag care avea trei fii.

b) Băieții mai mari erau când mai dezghețați la minte, când mai proști.

c) Cel mic era altă fire, avea suflet bun.

4. Stabilirea valorii de adevăr a enunțurilor date

5 × 3 p. = 15 p.

a) Acțiunea se petrece la țară.

A

b) Un moșneag avea trei fii dezghețați la minte.

F

c) Păcală avea trei frați.

F

d) Bătrânul și-a chemat fiii să le vorbească despre moștenire.

A

e) Fiii mai mari împart moștenirea ca frații.

F

5. Construirea unui dialog, format din 8-10 replici, care ar putea urma între cei trei băieți și tatăl lor

25 p.

Punctajul se va acorda astfel:

• 10 puncte – construirea unor replici corecte, adecvate temei;

• 5 puncte – respectarea formulelor de adresare potrivite fiecărui personaj;

• 5 puncte – respectarea cerințelor legate de calitatea redactării – ortografie, punctuație;

• 5 puncte – încadrarea în limita de replici indicată.

FIȘĂ DE AUTOEVALUARE 3

1. Formularea de enunțuri pentru a răspunde la întrebările date

5 × 4 p. = 20 p.

De exemplu:

a. Ei stăteau pe cele două bănci și pe cercurile mici de metal care înconjoară gazonul.

b. Tatăl Profesorului era judecător.

c. Doisprezece copii aveau telefon acasă.

- d. La dialog participă Profesorul și Vineri.
e. Vineri va sta lângă telefon și va face legătura între copii.

2. Stabilirea corespondențelor între elementele coloanelor.

5 × 2 p. = 10 p.

- a. se așezară – 6. timp perfect simplu
b. ziceau – 4. timp imperfect
c. așteptase – 1. timp mai-mult-ca-perfect
d. va ști – 5. timp viitor
e. se petrece – 3. timp prezent

3. Completarea enunțurilor date

10 × 2 p. = 20 p.

- a. persoana a III-a, numărul plural;
b. modul indicativ, timpul viitor;
c. modul indicativ, timpul prezent;
d. persoana a II-a, numărul singular;
e. modul imperativ, forma afirmativă

4. Identificarea predicatelor verbale și integrarea lor în enunțuri

3 × 5 p. = 15 p.

– identificarea predicatelor verbale: distribui, puseră, învățară – câte 3 puncte pentru fiecare predicat verbal identificat;

– integrarea predicatelor verbale în enunțuri – câte 2 puncte pentru fiecare enunț construit

De exemplu:

Bărbatul distribui scrisorile.

Elevii puseră caietele în ghiozdane.

Colegii mei învățară cuvintele noi.

5. Construirea unui dialog între Profesor și Emil, alcătuit din 10 replici

25 p.

Punctajul se va acorda astfel:

- 10 puncte – construirea unor replici corecte, adecvate temei;
- 5 puncte – respectarea formulelor de adresare potrivite fiecărui personaj;
- 5 puncte – respectarea cerințelor legate de calitatea redactării – ortografie, punctuație;
- 5 puncte – încadrarea în numărul de replici indicat.

FIȘĂ DE AUTOEVALUARE 4

1. Alcătuirea enunțurilor cu antonimele cuvintelor date

5 × 3 p. = 15 p.

De exemplu:

prima – Maria a ajuns *ultima* la petrecerea organizată de prietena ei.

uriașă – Dacă este foarte mică de statură, este *pitică*.

marginea – În *centrul* orașului este un monument istoric.

lipind – *Dezlipind* eticheta cu prețul, cel care va primi cadoul nu va ști cât a costat.

ordine – Nu-mi place să văd *dezordine* în clasă.

2. Stabilirea ideii principale a fiecărui paragraf

5 × 4 p. = 20 p.

De exemplu:

- Vârsta la care povestitorul citește prima carte
- Școlile urmate în anii 1948-1949
- Biblioteca din noua locuință

- Titluri de cărți din bibliotecă
- Sentimentul de proprietate dat de cărțile avute

3. Identificarea, în text, a unor părți de vorbire 10 × 1 p. = 10 p.

- două substantive comune, numărul singular, genul feminin – **de exemplu:** carte, biblioteca;
- două pronume personale – **de exemplu:** ea, mie;
- trei substantive proprii – **de exemplu:** Sibiu, Institutul Teologic, Creangă;
- trei subiecte din primul paragraf – **de exemplu:** biblioteca, tata, dulapul.

4. Analiza substantivelor date. 5 × 3 p. = 15 p.

- frații – substantiv comun, numărul plural, genul masculin;
 bunicul – substantiv comun, numărul singular, genul masculin;
 numărătoarea – substantiv comun, numărul singular, genul feminin;
 ani – substantiv comun, numărul plural, genul masculin;
 cititor – substantiv comun, numărul singular, genul masculin.

5. Redactarea unei compuneri, de 18-20 de rânduri, în care este prezentată prima carte citită, folosindu-se minimum două modalități de exprimare (cuvântul și fotografia/desenul/schema etc.) 30 p.

Punctajul se va acorda astfel:

- 10 puncte – respectarea temei propuse;
- 5 puncte – alegerea unui titlu adecvat textului scris;
- 5 puncte – utilizarea a cel puțin două modalități de exprimare;
- 5 puncte – folosirea limbii standard, respectarea ortografiei și punctuației;
- 5 puncte – încadrarea în limita de rânduri dată.

FIȘĂ DE AUTOEVALUARE 5

1. Menționarea tipului de enunț, adevărat (A) sau fals (F) 5 × 3 p. = 15 p.

- Povestitorul descrie un peisaj montan. A
- Atmosfera este animată de păsările care străbat aerul. F
- Prăpăștiile din acele locuri sunt periculoase. A
- Peisajul este surprins într-o zi din luna decembrie. F
- Povestitorul rămâne încremenit în fața peisajului măreț. A

2. Transcrierea din text a figurilor de stil indicate 4 × 5 p. = 20 p.

De exemplu:

– două comparații: „brădișul negru se întinde ca o imensă haină de doliu“, „prăpăștiile negre și fără fund ce se deschid, ca niște guri de iad“;
 – două personificări: „ca și cum s-ar ținea de mână, stau munții“, „glasul vântului îți strânge inima... atât e de tânguios și de întristător“.

3. Analiza adjectivelor, cu precizarea genului și a numărului 5 × 4 p. = 20 p.

- îndrăzneț – gen neutru, număr singular;
 galbenă – gen feminin, număr singular;
 înalte – gen feminin, număr plural;
 negru – gen neutru, număr singular;
 prădalnic – gen masculin, număr singular.

* Cele 4 puncte pentru fiecare adjectiv se împart astfel: 2 puncte pentru precizarea genului și 2 puncte pentru precizarea numărului.

4. Stabilirea corespondențelor între elementele coloanelor. 5 × 2 p. = 10 p.

- a. de munte – 3. atribut exprimat prin substantiv comun cu prepoziție
- b. negre – 5. atribut exprimat prin adjectiv
- c. (picioarele) lui – 1. atribut exprimat prin pronume personal
- d. văzduhului – 2. atribut exprimat prin substantiv comun fără prepoziție
- e. aceste (locuri) – 6. atribut exprimat prin altă parte de vorbire

5. Scrierea unei compuneri de aproximativ 150 de cuvinte, în care să existe descrierea unui spațiu care aparține unei forme de relief diferite de cea prezentată în textul dat 25 p.

Punctajul se va acorda astfel:

- 10 puncte – prezentarea corectă și coerentă a caracteristicilor spațiului;
- 5 puncte – scrierea unui titlul sugestiv și adecvat;
- 5 puncte – respectarea cerințelor legate de calitatea redactării – ortografie, punctuație;
- 3 puncte – respectarea regulilor de scriere a unei compuneri descriptive
- 2 puncte – încadrarea în limita de cuvinte indicată.

FIȘĂ DE AUTOEVALUARE 6

1. Formularea răspunsurilor corecte pentru cerințele date 5 × 3 p. = 15 p.

- a) formula de început: „A fost odată ca niciodată.”;
- b) formularea unei îndoieli – **de exemplu:** „Măiculiță și surioară, pasărea asta gingașă nu mi se pare ogurlie pentru casa noastră.”;
- c) formularea unei concluzii – **de exemplu:** „Până acuma ne-a fost și nouă! D-aici înainte numai Dumnezeu să-și facă milă de noi și d-ai noștri.”;
- d) patru cuvinte care aparțin câmpului lexical al personajelor de basm – **de exemplu:** împărat, fata de împărat, zmeu, zmeoaice;
- e) două transformări ale lui Greuceanu: porumbel, muscă.

2. Împărțirea textului în fragmente și stabilirea ideilor principale 20 p.

De exemplu:

Fragmentul	Ideea principală
„A fost odată... i se va tăia capul.”	- promisiunea împăratului;
„Pe vremea aceea... o luară la drum.”	- vizitarea Faurului-pământului de către Greuceanu și fratele său;
„Iară Greuceanu și frate-său... la stânga.”	- despărțirea celor doi frați, la o răscruce;
„Fratele Greuceanului... pe cer.”	- întoarcerea fratelui la locul despărțirii;
„Iară Greuceanu se duse... despre ziuă.”	- întâmplările lui Greuceanu la casele zmeilor.

3. Două elemente/detalii care indică o narațiune ficțională – de exemplu: timp incert/imaginar („odată“), personaje imaginare (zmeii, zmeoaicele) $2 \times 5 \text{ p.} = 10 \text{ p.}$

4. Stabilirea felului propozițiilor și transformarea lor $5 \times 4 \text{ p.} = 20 \text{ p.}$

Propoziția	Felul propoziției	Propoziția transformată (<i>exemplu</i>)
Era un împărat.	simplă	Era odată un împărat tânăr și vestit.
Aici se opriră.	dezvoltată	Se opriră.
Greuceanu și frate-său merseră cale lungă, și mai lungă.	dezvoltată	Greuceanu și fratele său merseră.
Fratele Greuceanului, umblând mai multă vreme în sec, se întoarse la locul de despărțire.	dezvoltată	Fratele se întoarse.
Greuceanu se duse.	simplă	Greuceanu se duse la casele zmeilor.

5. Redactarea unui text, de 100-120 de cuvinte, cu aventurile imaginate ale unui personaj dintr-o carte citită 25 p.

Punctajul se va acorda astfel:

- 3 puncte – respectarea părților unei compuneri;
- 10 puncte – încadrarea în tema dată;
- 3 puncte – alegerea unui titlu potrivit;
- 3 puncte – folosirea limbii standard;
- 4 puncte – utilizarea corectă a semnelor de ortografie și de punctuație;
- 2 puncte – încadrarea textului în limitele date.

Fișele au fost preluate din lucrările:

